

Internetconsultatie Algemene Maatregel van Bestuur Dierwaardige Veehouderij

Op 24 juni publiceerde minister Wiersma samen met sectorpartijen, maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven¹ het convenant “stappen naar een dierwaardige veehouderij”. Hiermee wordt invulling gegeven aan de door de Raad voor Dieraangelegenheden opgestelde leidende principes voor een dierwaardige veehouderij². Onderdeel van de afspraken is een wettelijke kader waarin wordt vastgelegd wat verstaan wordt onder het dierwaardig houden van deze dieren en aan welke regels en per wanneer de veehouders daaraan moeten voldoen.

De AMvB richt zich enerzijds op de minimumeisen die aan de veehouderij worden gesteld zodat dieren hun natuurlijke gedragsbehoeften kunnen voldoen, en anderzijds op het uit faseren van een aantal routinematige lichamelijke ingrepen bij landbouwhuisdieren. Hiermee wordt een houderijsysteem beoogt waarin dieren niet langer aangepast worden aan hun omgeving en een dierwaardig leven hebben. De KNMvD onderschrijft dit uitgangspunt.

Dierenartsen spelen een belangrijke adviserende rol in de stappen die worden gezet naar een dierwaardigere veehouderij. In de AMvB zijn verschillende bepalingen opgenomen waarin van dierenartsen wordt gevraagd om plannen op stellen, zoals het klimaatadaptatieplan of het verbeterplan om te stoppen met couperen van varkensstaarten. Daarnaast kunnen dierenartsen in de op basis van veterinaire noodzaak verklaren dat veehouders mogen afwijken van een aantal bepalingen, zoals bij het toekomstig verbod om te onthoornen of het verbod op individuele huisvesting van kalveren.

Bij het opstellen van het convenant en de AMvB is de KNMvD niet betrokken geweest. In zijn algemeenheid geldt dat de KNMvD van mening is dat er naast deze wettelijke basis een belangrijke rol is weggelegd voor private kwaliteitssystemen voor veehouders en dierenartsen. Via deze kwaliteitssystemen kan nader invulling gegeven worden aan de vereisten waaraan nieuwe onderdelen van het bedrijfsgezondheidsplan of dierenartsverklaringen moeten voldoen. Ook het toezicht op de naleving zou voor een belangrijk deel hier moeten worden belegd.

¹ Algemene Nederlandse Vereniging van Eierhandelaren en Eiproduktfabrikanten (ANEVEI), Caring Farmers, Centrale Organisatie voor de Vleessektor (COV), Centraal Bureau Levensmiddelenhandel (CBL), Centrale Organisatie Broedeieren Kuikens (COBK), Dierenbescherming, Federatie Nederlandse Levensmiddelen Industrie (FNLI), Land- en Tuinbouworganisatie (LTO), LTO – vakgroep Pluimvee, Nederlands Agrarisch Jongeren Kontakt (NAJK), Producenten Organisatie Varkenshouderij (POV) en ZuivelNL.

² RDA zienswijze dierwaardige veehouderij
<https://www.rda.nl/site/binaries/site-content/collections/documents/2021/11/18/zienswijze-dierwaardige-veehouderij/RDA+2021.076+Dierwaardige+veehouderij+DEF.pdf>

Maatregelen die inzet van de dierenarts vergen

Hieronder volgt het commentaar van de KNMvD bij een aantal afzonderlijke bepalingen waarbij de dierenarts een belangrijke rol speelt:

- *Wijziging Besluit houders van dieren: art. 2.5a Klimaatadaptatieplan*

Veehouders in alle sectoren moeten vanaf 2027 een klimaatadaptatieplan hebben met daarin maatregelen ter voorkoming van hitte- en/of koudestress. Omdat het klimaatadaptatieplan onderdeel is van het bedrijfsgezondheidsplan wordt het taak van de dierenarts dit samen met de veehouder op te stellen. De KNMvD acht het van groot belang dat hierbij de verantwoordelijkheden van veehouder en dierenarts duidelijk worden vastgelegd. De dierenarts heeft een adviserende rol bij het opstellen van het klimaatadaptatieplan. De veehouder is verantwoordelijk voor het voorhanden hebben van een dergelijk plan en de uitvoering van de adviezen. Veehouder en dierenarts kunnen waar nodig externe expertise betrekken bij het opstellen van het klimaatadaptatieplan. Aangezien deze bepaling weinig duidelijkheid geeft over de inhoud van het klimaatadaptatieplan, vindt de KNMvD het raadzaam dat de eisen aan een dergelijk klimaatadaptatieplan verder worden uitgewerkt in private kwaliteitssystemen van veehouders en dierenartsen.

- *Wijziging Besluit houders van dieren: art. 2.14a Verbeterplan tegen agressie*

Vanaf 2027 moeten varkenshouders een verbeterplan laten opstellen door een dierenarts (in de tekst staat abusievelijk “diergeneeskundige”) wanneer varkenshouders noodgedwongen staarten van biggen couperen of te veel staartverwondingen vaststellen. Ten aanzien van de rol van de dierenarts hanteert de KNMvD het uitgangspunt dat duidelijk moet zijn wat de verantwoordelijkheid van de dierenarts is. Dierenartsen zijn niet verantwoordelijk wanneer veehouders de adviezen uit het bedrijfsgezondheidsplan niet opvolgen. We zouden graag zien dat dit in de Nota van Toelichting wordt verduidelijkt, conform de introductie van het bioveiligheidsplan.

- *Wijziging Besluit diergeneeskundigen: art 2.3 vijlen van tanden bij biggen*

In 2030 komt er een verbod op vijlen van hoektanden van biggen tenzij sprake is van een door de dierenarts vastgestelde veterinaire noodzaak. Tevens moet er een verbeterplan komen waarbij de veehouder maatregelen neemt ter voorkoming van de ingreep. De KNMvD adviseert nadere afspraken hierover te bespreken in private kwaliteitssystemen voor veehouders en dierenartsen. Bij deze private kwaliteitssystemen kan ook (een deel van) het toezicht worden belegd. Zo moet voor alle verklaringen die een dierenarts in het kader van deze AMvB moet opstellen vooraf duidelijk zijn op welke manier een dierenarts di moet vastleggen en voor welke periode een dergelijke verklaring geldig is en wanneer de situatie op het veehouderijbedrijf opnieuw geëvalueerd dient te worden.

- *Wijziging Besluit diergeneeskundigen: art 2.3 couperen biggenstaarten*

In aanloop naar een verbod in 2030 wordt de open norm ten aanzien van het routinematig couperen van staarten van biggen nader ingevuld, waaronder een verplichting tot het bijhouden van een logboek door de veehouder en het opstellen van een verbeterplan door de dierenarts als onderdeel van het bedrijfsgezondheidsplan. De KNMvD verwijst hiervoor naar bovenstaande opmerkingen over de rol van de dierenarts hierbij.

- *Wijziging Besluit diergeneeskundigen: art. 2.3 onthoornen van runderen.*

Door deze wijziging komt er in 2040 een verbod op het onthoornen van runderen tenzij er sprake is van een door de dierenarts vastgestelde veterinaire noodzaak. Dit laat ruimte voor interpretatie over wat mogelijk tot problemen in de handhaving kan leiden. De KNMvD treedt graag met overheid en toezichthouder in overleg om te verkennen in welke gevallen er daadwerkelijk sprake is van veterinaire noodzaak. Zie daarbij ook eerdere opmerkingen die de KNMvD heeft gemaakt over het opstellen van verklaringen. In zijn algemeenheid gelden voor verklaringen van dierenartsen de principes voor veterinaire certificatie zoals opgesteld door onze Europese koepelorganisatie de Federation of Veterinarians in Europe: <https://fve.org/cms/wp-content/uploads/FVE-10-PRINCIPLES-OF-VETERINARY-CERTIFICATION.pdf>

- *Wijziging Besluit houders van dieren: art. 2.32 huisvesting kalveren*

Kalveren mogen tot maximaal 2 weken individueel te worden gehuisvest. Na 2 weken leeftijd mogen kalveren enkel individueel te worden gehuisvest met het oog op diergezondheid wanneer een dierenarts dat heeft bepaald. De KNMvD ondersteunt deze uitzondering vanwege diergezondheids- en welzijnsredenen onder voorbehoud van onze eerdere opmerkingen ten aanzien van een veterinaire verklaring.

- *Wijziging Besluit houders van dieren: art 2.46j zieke en gewonde runderen.*

Runderen dienen, wanneer zij apart worden gehouden in een ziekenstal, contact te kunnen hebben met andere runderen. Alleen op aanwijzing van een dierenarts kan hierop een uitzondering worden gemaakt. De KNMvD onderschrijft het belang van deze uitzonderingsgrond uit het oogpunt van diergezondheid en -welzijn onder voorbehoud van onze eerdere opmerkingen ten aanzien van een veterinaire verklaring.

Maatregelen voor de rundvee- en kalversector

Kalf bij koe

Partijen hebben besloten om op dit moment geen bepalingen in de AMvB op te nemen die ervoor zorgen dat het kalf langer bij de koe kan blijven. Daarmee is de invulling van deze maatschappelijke wens zeer beperkt. Er zijn weliswaar bilaterale afspraken tussen Zuivel NL en de Dierenbescherming om tot 2030 te experimenteren met het bij de koe houden van kalveren. De KNMvD is er voorstander van om in ieder geval vanaf 2030 concretere doelvoorschriften op te nemen in deze AMvB.

Aantal vreetplaatsen

Er is voor gekozen om het aantal vreetplaatsen voor melkvee niet nader in te vullen. In plaats daarvan wordt gesproken over “voldoende” vreetplaatsen. Hoewel de praktische achtergrond (problemen bij bestaande stallen) hiervan begrijpelijk is, ontstaat er hierdoor in het veld wel discussie over wat dan voldoende is. De KNMvD zou er een voorstander van zijn deze norm vanaf 2040 te zetten op één vreetplaats per koe, zoals ook voor ligplekken geldt.

Maatregelen voor de varkenssector

Couperen staarten

Bij punt 6 van de voorgestelde wijziging van het Besluit houders van dieren art. 2.14 mist de KNMvD de terugkoppeling over het uiteindelijk succesvol of niet afmesten van biggen met lange staarten. De

KNMvD denkt dat het goed is als de gehele keten verantwoordelijk wordt voor het stoppen met couperen. Mogelijke oplossingen/incentives hiervoor zijn:

- De slachterij koppelt de gemeten staartlengte bij slacht terug aan de varkenshouder inclusief benchmark met sector.
- Vleesvarkenshouders die biggen kopen moeten verplicht hun 'staartenlogboek' aan de zeugenhouder terugkoppelen als ze biggen met gecoupeerde staart willen kopen.
- Minder administratieve verplichtingen voor bedrijven die al niet meer couperen.